

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

ФАКУЛЬТЕТ «УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Технології Soft Skills

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 27 «Транспорт»

спеціальність: 275.02 «Транспортні технології
(на залізничному транспорті)»

ОП: «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»

2023–2024 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «**Технології Soft Skills**» для студентів
галузі знань: 27 «Транспорт»
спеціальність: 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»

Рівня вищої освіти перший (бакалаврський)

Розробник: д. іст. н., професор, завідувач кафедри філософії та історії науки і
техніки Гамалія В.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Філософія та історія
науки і техніки»

протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

В.М. Гамалія

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 27 «Транспорт» Спеціальність: 275.02 «Транспортні технології» (на залізничному транспорті)	Вибіркова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Індивідуальне-науково дослідне завдання		3-й	–
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		5-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		30 год.	–
		Семінарські	
		15 год.	–
		Самостійна робота	
		45 год.	–
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 50 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення спецкурсу є теоретична підготовка та формування у студентів основних навичок (soft skills) як таких, що допомагають реалізовувати власні життєві плани та досягати професійних цілей, ефективно реагувати на нові виклики; засвоєння базових знань про мотивацію до праці, цінності та професійні цілі, кар'єрні орієнтації; формування у студентів навиків роботи в команді.

Оволодіння програмою курсу сприяє виконанню студентами завдань з інших дисциплін, які передбачають набуття ними фахових компетенцій, надає можливість кращого розуміння значення підготовки за спеціалізацією. Засвоєння матеріалу навчальної дисципліни допоможе при підготовці резюме для пошуку роботи, проходження співбесіди при прийомі на роботу, подальшого успішного кар'єрного зростання.

Засвоєння матеріалів курсу має на меті виконання наступних **завдань**:

- здатність до формування у процесі навчання м'яких навичок (soft skills), які дадуть змогу студентам більш продуктивно і компетентно реалізувати себе в професійній сфері, що передбачає розуміння психологічних особливостей мотивації до праці та побудови кар'єри;

- можливість реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти мають **знати**:

- специфіку формування особистості та її місця в суспільстві;

- як розвивати здатність генерувати нові ідеї (креативність);

- яким чином можна прищеплювати вміння працювати автономно та в команді;

- роль та значення критичного мислення для побудови успішної кар'єри.

В результаті засвоєння курсу студенти повинні **вміти**:

- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;

- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;

- вміти запобігати конфліктним ситуаціям в колективі, підтримувати доброзичливі стосунки з колегами по роботі;

- ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості;

- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Особистість і суспільство

Тема 1. Поняття і роль «soft skills» та «hard skills».

Надається значення та змістовні особливості «soft skills» та «hard skills», їх важливість для особистісної та професійної самореалізації у сучасному світі.

Наголошується, що навички «soft skills» допомагають людині зробити життя ефективним, цікавим, комфортним, займатись власним навчанням та саморозвитком. Розглядаються різні типи і класифікації цих навичок і їх роль в побудові успішної кар'єри.

Тема 2. Особистісний розвиток і самореалізація.

Висвітлюється поняття самореалізації особистості у контексті проблеми формування особистості, здатної до соціального розвитку. Проаналізовано якості людини, які сприяють самореалізації у житті та професійній діяльності, зокрема розкриті питання, пов'язані з етапами і механізмами формування особистості. Визначаються основні підходи щодо вивчення феномену самореалізації та подано їх основні характеристики.

Тема 3. Самопрезентація і навички успішних перемовин.

Розглядаються специфіка, функції, види, аксіоми спілкування та структура комунікативного процесу. Описується самопрезентація як демонстрація власної особистості в системі зовнішніх комунікацій. Виявляються особливості та засвоєння класифікації невербальних засобів спілкування. Аналізуються характеристики бар'єрів у вербальній комунікації та умови ефективної комунікації.

Тема 4. Організаційні навички.

Розглядаються теорії і практики самоорганізації, самоконтролю, управління власним розвитком та діяльністю; застосування техніки тайм-менеджменту й постановки цілей; основні аспекти цілепокладання та формулювання цілей; адаптація та прояв ініціативи і самостійності в ситуаціях, що виникають в професійній діяльності і життєвому просторі.

Модуль 2. Роль міжособистісних стосунків у самореалізації

Тема 5. Зміст та особливості розвитку інтерперсональних «soft skills».

Розглядається феномен емоційного інтелекту як аспект виявлення внутрішнього світу особистості, що відбиває міру ставлення людини до світу, до інших та до себе як суб'єкта життєдіяльності. Проаналізовані техніки і шляхи розвитку емоційного інтелекту. Визначаються складові емоційного інтелекту і його основні функції. Підкреслюється, що управління взаємовідносинами відбувається через усвідомлення емоцій, здатності розпізнавати та розуміти, що відчувають інші люди.

Тема 6. Ефективна комунікація, нетворкінг й активне слухання.

Аналізується поняття ефективної комунікації та її методи. Характеризуються основні етапи комунікації. Наводяться основні принципи і правила нетворкінга. Висвітлені сутність, види та рівні нетворкінга. Розглядається важливість нетворкінгу та його переваги, а також недоліки. Особлива увага приділяється інструментам та технологіям, які допомагають будувати нетворкінг дистанційно.

Тема 7. Лідерство і робота в команді.

Розглядається сутність лідерства та історія розвитку відповідних теорій, їхніх перевагах і недоліках. Аналізуються особливості різних стилів лідерства; передумови ефективного лідерського впливу. Характеризуються основні етапи формування команди; ціннісні, критеріальні та поведінкові переваги партнера у спілкуванні; процеси внутрішньої динаміки команди при переході від одного етапу розвитку до іншого.

Тема 8. Стрес-менеджмент і вирішення конфліктів.

Розглядаються сутність, причини, різновиди і стадії протікання конфліктів; психологічні передумови виникнення конфліктів; чинники, які впливають на можливість конструктивного вирішення конфліктів; стратегії і моделі поведінки в умовах конфлікту;—

механізми досягнення взаєморозуміння між учасниками конфлікту та організації взаємодії; психологічні особливості поведінки в ситуації конфлікту.

4. Структура та тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Особистість і суспільство													
Тема 1. Поняття і роль «soft skills» та «hard skills».	12	4	2			6							
Тема 2. Особистісний розвиток і самореалізація.	11	4	2			5							
Тема 3. Самопрезентація і навички успішних перемовин.	11	4	2			5							
Тема 4. Організаційні навички.	11	3	1			7							
Разом за змістовим модулем 1	45	15	7			23							
Модуль 2. Роль міжособистісних стосунків у самореалізації													
Тема 5. Зміст та особливості розвитку інтерперсональних «soft skills».	12	4	2			6							
Тема 6. Ефективна комунікація, нетворкінг й активне слухання.	11	4	2			5							
Тема 7. Лідерство і робота в команді	11	4	2			5							
Тема 8. Стрес-менеджмент і вирішення конфліктів.	11	3	2			6							
Разом за змістовим модулем 2	45	15	8			22							
Усього годин	90	30	15			45							

5. Теми семінарських занять

Семінарське заняття – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень, есе тощо з подальшим їх обговоренням.

Особливостями семінарського заняття є активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були запропоновані; а також надання студентам можливості вільно висловлюватися під час розгляду питань, винесених на обговорення, при цьому викладач допомагає їм правильно формулювати свої міркування.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (очн.)	Кількість годин (заочн.)
1	Соціальна структура суспільства	2	
2	Особистість в системі соціальних зв'язків	2	
3	Соціалізація особистості	2	
4	Освіта як засіб формування особистості	3	
5	Взаємозв'язок виховання і культури	2	
6	Процес інтеграції молоді в суспільні структури	2	
7	Конфлікти та їх уникнення	2	
	Разом	15	–

6. Теми для самостійної роботи

Самостійна робота студента – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Розподіл самостійної роботи включає в себе:

ІНДЗ – підготовка контрольних робіт (рефератів);

ПП – підготовка до практичних занять;

ППК – підготовка до підсумкового контролю (диференційованого заліку/екзамену).

У робочій програмі навчальної дисципліни самостійна робота відображається у вигляді таблиці у розрізі тем та кількості годин, відведених для їх виконання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочн.)
1	Розвиток соціально-демографічних процесів у сучасному світі	3	
2	Методологія досліджень соціальної структури суспільства	4	
3	Етнічні і національні конфлікти: головні причини і стадії розвитку	4	
4	Основні типи національних конфліктів	4	
5	Взаємозв'язок національного відродження з вирішенням соціально-економічних, політичних, культурних проблем в Україні	3	
6	Соціальна структура особистості	4	
7	Діяльність і поведінка особистості	4	
8	Соціальні функції освіти	4	
9	Шляхи становлення особистості	4	
10	Особливості та роль пропаганди у вихованні	3	
11	Основні проблеми соціології культури	4	
12	Конфлікти та засоби їх уникнення	4	
	Разом	45	

7. Індивідуальне навчальне завдання

Рекомендовані теми рефератів:

1. Soft Skills для працевлаштування та кар'єри.
2. Емоційний інтелект та його роль у досягненні успіху.
3. Навички Soft Skills для підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.
4. Критичне мислення – важлива складова успіху.
5. Переваги системного мислення для пошуку роботи.
6. Творче мислення та його значення для кар'єрного зростання.
7. Конфліктологія: поняття і методи.
8. Причини виникнення конфліктів і їх аналіз.
9. Класифікація конфліктів за різними ознаками.
10. Конфліктні ситуації та методи їх вирішення у колективі.
11. Типи поведінки особистості в конфліктній ситуації.
12. Причини та засоби подолання бар'єрів непорозуміння.
13. Трудовий колектив як середовище виникнення конфліктів.
14. Допомога керівника у самовизначенні підлеглих та їх професійній адаптації.
15. Ділове спілкування на підприємствах невиробничої сфери.
16. Переговорний процес як засіб урегулювання конфліктних ситуацій.
17. Конструктивні та деструктивні форми вирішення конфліктів.
18. Культура і її вплив на соціальне життя.
19. Особистість як категорія соціології: макросоціологічні та мікросоціологічні концепції.
20. Соціальні статуси і ролі.
21. Причини і теорії соціальних змін.
22. Масова поведінка і суспільні рухи.
23. Соціологічні теорії молодості і молоді.
24. Соціологічні теорії управління.
25. Громадська думка як соціальний інститут.

8. Методи навчання

Застосовується комплекс методів навчання за особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів, а саме наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), коли викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- репродуктивний, коли викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- проблемного виконання, коли викладач формулює проблему і вирішує її, а студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- частково-пошуковий (евристичний), коли викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);
- дослідницький, коли викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, матеріали тощо.

В процесі навчання застосовуються мультимедійні засоби, інтернет-ресурси та інші можливості новітніх освітніх технологій.

При викладанні дисципліни «Технології Soft Skills» застосовуються наступні

форми навчання:

- словесні (лекція, пояснення до інших видів навчальної роботи, бесіди);
- наочні (ілюстрації у навчально-методичній літературі, наочне приладдя, презентації, початкові фільми з використанням мультимедійної техніки);
- семінарські заняття.

9. Методи контролю знань

Поточний контроль – контроль за виконанням самостійної роботи (усне опитування, перевірка письмових та творчих завдань); перевірка підготовки до семінарських занять (усне опитування, оцінка виступів студентів при обговоренні теоретичних питань); підсумковий контроль за змістовими модулями (усне опитування, письмові відповіді на проблемні питання).

Модульний рубіжний контроль – письмова робота або тестування.

Підсумковий семестровий контроль – диференційований залік.

Курс дисципліни поділено на два змістовних модулі. Кожний модуль складається з тем, які є обов'язковими для опанування. В кінці вивчення курсу проводиться модульний контроль оцінювання знань студентів у формі письмової роботи або тестування.

Кожний модуль складається із трьох видів роботи: вивчення теоретичного курсу (лекційний матеріал), підготовки до семінарських занять (протягом семестру), а також постійної самостійної роботи студента. Кожний вид роботи є обов'язковим і оцінюється відповідною кількістю балів. Балами оцінюється також самостійна робота студентів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система ЄКТС передбачає 100-бальну шкалу оцінювання навчальних досягнень студента.

Студент при вчасному складанні двох модулів за семестр, контрольної роботи та завдань з семінарських занять може отримати автоматично оцінку по курсу відповідно до наступної таблиці.

Модулі	Модуль I			Модуль II			Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (залік, екзамен)**
	Кількість балів за модуль	Модульний контроль			Кількість балів за модуль			
Кількість балів за модуль	30			30				
Змістові модулі	ЗМ 1			ЗМ 2				
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	20			10	20		10	60
Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	Модульний контроль	
Відвідування	4				4			
Активність на заняттях		8				8		

Виконання СРС			8				8			
---------------	--	--	---	--	--	--	---	--	--	--

Критерії оцінювання модульного завдання

Завдання	Кількість балів за одне завдання
20 тестових завдань	0,5
Разом	10

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BC (74-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

Таким чином, модульний контроль дозволяє вивчити і скласти курс «Технології Soft Skills» по частинах, як його практичні, так і теоретичні розділи. Студент може ознайомитись з темами контрольних робіт та семінарських занять і підготуватися до заліку.

11. Методичне забезпечення

Для вивчення студентами дисципліни «Технології Soft Skills» розроблено курс

лекцій, плани семінарських занять та методичні рекомендації щодо підготовки до них, методичні вказівки до виконання самостійних робіт з дисципліни, з якими студенти можуть ознайомитися в електронній бібліотеці ДУІТ.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гамалія В.М. Технології Soft Skills: Курс лекцій для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. – К.: ДУІТ, 2023. – 112 с.
https://library.duit.in.ua/media/f/ppl_gamaliya_soft_skills_lekzii.pdf
2. Гамалія В.М. Плани семінарських занять та методичні рекомендації з дисципліни «Технології Soft Skills» для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. К.:ДУІТ, 2023. – 36 с. <https://library.duit.in.ua/media/f/1269.pdf>
3. Філіпов В. К. Соціологія: Навчально-методичний посібник для студентів денної форми навчання. – К.: ДЕДУТ, 2013. – 287 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія» для студентів всіх спеціальностей /Укл.: Мачуліна І.І.–Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2015. – 61с.
5. Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. – Х.: Вид-во «Ранок» : Фабула, 2020. – 304 с.
6. Гаят М., Гаркаві Д. Дивись уперед. Надійний шлях до омріяного життя. – К.: Наш Формат, 2016. – 176 с.
7. Гоулман Деніел. Емоційний інтелект. Чому він може означати більше, ніж IQ / пер. з англ. А. П. Ісаєвої. — 6-е вид. — К., 2018
8. Кові С. Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей / С. Р. Кові ; пер. з англ. О. Любенко. – 2-ге вид., стер. – Харків : Книжковий Клуб, 2014. – 384 с.
9. Ленсіоні П. Ідеальний командний гравець. Як розпізнати та розвинути три основні якості. - Харків:Книжковий Клуб , 2017 – 192 с.
10. Сазерленд Дж. Scrum. Навчись робити вдвічі більше за менший час. – Харків: КСД, 2016.
11. «Soft skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». – Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 90 с.
12. Трейсі Б. Зроби це зараз. 21 чудовий спосіб зробити більше за менший час. – Харків: КСД, 2016. – 112 с.
13. Трейсі Б. Максимум успішності. Стратегії і навички для розкриття прихованого потенціалу. – Харків: Книжковий Клуб , 2020 – 336 с.
14. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. – К. : НТУ, 2017. – 172 с.

Допоміжна

15. Грабовська С.Л. Психологічні аспекти комунікаційного менеджменту організації – Львів: ЛНУ ім.І.Франка, 2014. – 456 с.
16. Дахіт Ч. Кмітливіші, швидші, кращі. Секрети продуктивності в житті та бізнесі. – Харків:Книжковий Клуб, 2017 – 432 с.
17. Длугунович Н.А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців / Н.А. Длугунович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. – №6 (219). – С. 239–242.
18. Коваль К.О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування / К.О. Коваль // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2015. – №2. – С. 162–167.
19. Гамалія В. М. Філософія науки і техніки. Навчально-методичний посібник. – К.: ДУІТ, 2018. – 247 с. <https://library.duit.in.ua/media/f/pp-gamaliya-posibnyk.pdf>
20. Чкан А. С. Самоменеджмент : навчальний посібник для студентів освітньо-

- кваліфікаційного рівня «бакалавр» / А.С. Чкан, С.В. Маркова, Н.М. Коваленко. – Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – 84 с.
21. Курчаба Т. Соціологія: навч.-метод. посібник / Т.Курчаба. – Х.: ПП Сорока Т.Б., 2015. – 184 с.
 22. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2013. – 351 с.
 23. Стан сингулярності: соціальні структури, ситуації, повсякденні практики / С. Макеєв, С. Оксамитна, А. Домаранська, О. Іванов, Т. Костюченко, Л. Малиш, Т. Марценюк, С. Стукало ; за ред. С. Макеєва і С. Оксамитної. – К. : НаУКМА, 2017. – 180 с.
 24. Степаненко В.П. Громадянське суспільство: дискурси і практики / Віктор Степаненко. — К.: Ін-т соціології НАН України, 2015. – 420 с.
 25. Мерніков Г. І. Розбудова української державності в умовах глобалізації та євроінтеграції / Г. І. Мерніков, А. І. Шевцов. // Стратегічна панорама. – 2015. – № 1. – С. 67–75.
 26. Шаров О. М. Місце України в глобальній економічній системі : потенціал та перспективи / О. М. Шаров. // Стратегічні пріоритети. – 2017. – № 2. – С. 4–19

13. Інформаційні ресурси

1. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. — Електрон. дан. — К.: Верховна Рада України. — Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12).
2. Про практичну підготовку студентів [Електронний ресурс] — http://www.mon.gov.ua/newstmp/2009_1/09_02/1_9_93.doc

Адреси бібліотек

1. *Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського:*
м. Київ, Голосіївський проспект, 3
2. *Національна парламентська бібліотека України:*
м. Київ, вул. М. Грушевського, 1
3. *Державна науково-технічна бібліотека України:*
м. Київ, вул. Антоновича, 180

Розробник

д.і.н., проф.

В. М. Гамалія